

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Landelijk Platform Slavernijverleden

**BETREFT: VISIE IN PERSPECTIEF VAN HET GROOT ONDERZOEK NAAR SLAVERNIJVERLEDEN
PROTESTANTSE KERK**

Den Haag: 16 oktober 2021

Aan Mevrouw Berryl van Bosse
Van: Barryl Biekman

Zoals beloofd hierbij mijn visie over de publicatie betreffende het aangekondigde Groot onderzoek naar slavernijverleden Protestantse Kerk: [PThU onderzoekt erfenissen van slavernij in de kerk - Protestantse Theologische Universiteit](#)

Het behoeft geen betoog dat de publicatie veel tongen heeft losgemaakt. De opmerkingen variëren van de rol van het christendom als religie en instituut en als *'grote boosdoener'* op het gebied van de kerstening. Wat verder opvalt, zijn de verwijzingen naar de rol van het Vaticaan. Genoemd worden de goedkeuring aan en toepassing van de zogenoemde 'Black Code' (1685). Deze Code bevatte de ideeën hoe de tot slaaf gemaakte Afrikaanse mens te demoniseren, te dehumaniseren, voor eeuwig onderontwikkeld en onderdrukt te houden en ondergeschikt te maken en te houden. De Code bepaalde ondermeer de status van, vorm en omgang met de tot slaaf gemaakte; de geboden en verboden. De Willie Lynch Letter daarentegen (lees hier <https://app.box.com/s/nmk8m37k8glyakqq1bhsn133eo3nnmw6>) bevatte hartverscheurende misdadige, instructies en verwerpelijke aanbevelingen hoe om te gaan met de tot slaaf gemaakte mensen die met het 'n-woord' werden aangeduid. De 'Letter' is in alle landen die slavernij hebben bedreven als beleidsbepalende instrument ingezet. Goed om ook te weten dat 'Willie Lynch' een fictieve naam is.

Voor wat betreft het onderzoek zelf. Vooropgesteld, het LPS is voor onderzoek en is een grote voorstander van het meervoudig perspectief. Maar dat betekent wel dat we het initiatief ook naar ons moeten toe trekken. Ook al zijn we van mening dat over bepaalde thema's er voldoende onderzoeksmateriaal ligt die Reparatory en Restorative Justice rechtvaardigen. In 2001 hebben we in verband met de ontwikkeling van de NiNsee domeinen tijdens een expert(op de hei)meeting verschillende (onderzoeks)thema's geïnventariseerd die nog aandacht verdienen. De rol van de Kerken vanuit verschillende invalshoek is ook aan de orde geweest. Dus ook over de opstelling van de Kerken op het gebied van de Afrikaanse spiritualiteit. In 2002 heeft †Dominee Polanen tijdens de plechtige bijeenkomst in de Ridderzaal aan de vooravond van de onthulling van het Nationaal slavernijmonument geweigerd om deel te nemen aan de openingsceremonie. Dit vanwege de plengoffer die aan de gebeden vooraf zou gaan. Heel veel overtuigingskracht was nodig om hem op koers te houden. Een compromis werd gevonden door de plengoffer als een gescheiden onderdeel in het programma op te nemen.

De onderzoeksvraag, ondermeer over hoe het denken over slavernij en racisme in de protestantse kerken is ontwikkeld, is relevant. Omdat, zo staat het er, de theologische denklijnen worden gereconstrueerd. De tweede vraag is ook relevant, ik vermoed dat bijna allen die in die periode in de Kerken zijn begraven op de één of andere manier betrokken

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Landelijk Platform Slavernijverleden

zijn geweest bij het instandhouden van de verwerpelikheden en racistische bejegeningen oogluikend hebben toegestaan. Dan heb ik het over de graven in Kerken in Republiek Suriname ondermeer de Grote Stadskerk en de Rooms-katholieke Kathedraal. Tot slaaf gemaakt in Suriname werden buiten de kerkdiensten gehouden. Inherent aan kerstening is racisme.

Wat vooral opvalt, is de vooringenomen opstelling van Heleen Zorgdrager die het onderzoek leidt. Zij is van mening dat het problematische kerkelijk erfgoed niet gelijk verwijderd hoeft te worden. Een alternatief is volgens haar bordjes ophangen waarop uitleg te lezen is over het koloniale verleden, het slavernijverleden en de rol van de kerk daarin...". Hierdoor wekt ze de indruk dat we niet veel meer aan acties hoeven te verwachten. Bijvoorbeeld op het gebied van Reparatory Justice.

De hoop is nog steeds op de Raad van Kerken gevestigd. In 2013 heeft de Raad woorden van "Excuses" uitgesproken waarbij de indruk werd gewekt dat het niet bij "Excuses" zou blijven. De hierover aan de Raad gezonden brief (lees hier: <https://app.box.com/s/fovyrmrjnomra0i06cqzpygaj0znbfc10>) over de gevolgen van die "Excuses" is na 8 jaar nog niet beantwoord. Put ook uit het schrijven van de Nationale Reparatie Commissie Suriname aan het Bestuur van de Evangelische Broedergemeente Suriname in deze <https://app.box.com/s/u7w6o5qkmg20bic3mtx96j44fg3hq64v> link.

Onder het onderdeel Racisme lezen we het volgende in de publicatie over het Groot onderzoek.

"De afgelopen jaren heeft het slavernijverleden van Nederland op allerlei manieren op de publieke en wetenschappelijke agenda gestaan. Van Zwarte Piet tot diversiteitsquota, van herstelbetalingen tot de discussie over Keti Koti als landelijke feestdag. Aangejaagd door de grootschalige Black Lives Matter-protesten, wordt het slavernijverleden door steeds meer Nederlanders gezien als een onderwerp met maatschappelijke urgentie en relevantie..".

Dit is precies de 'riedel' die we in bijna alle documenten aantreffen als uitgangspunt voor het overgaan tot actie. Referenties op het gebied van de uitvoering van de Verenigde Naties (VN) en Europese Unie (EU) Verdragen, Resoluties en Doelstellingen terzake de bestrijding van alle vormen van meervoudig racisme evenals op het gebied van de effecten van de trans Atlantische slavenhandel, slavernij en kolonialisme worden niet gedaan. Een verwijzing naar de uitvoering van het Internationale VN Decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst evenmin.

Dat is precies de reden waarom het belangrijk is dat we alert blijven en ons vooral niet in slaap laten sussen maar vooral blijven strijden voor de uitvoering van de Durban Verklaring en het Actieprogramma en de implementatie in een Nationaal Actieplan van het Internationaal VN Decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst.

Succes!!!!